

K O M U N I K A T
Z O M B U N D I A N A T
B A D A N I A

Warszawa, październik 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/140/2010

STOSUNEK DO RZĄDU

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Pod koniec września rząd przyjął projekt budżetu na przyszły rok. W związku z nadal wysokim deficytem budżetowym i – przede wszystkim – narastającym zadłużeniem sektora finansów publicznych planowane są podwyżki podatków oraz oszczędności w wydatkach publicznych, m.in. zamrożenie płac w budżetówce. Wydaje się, że trudna sytuacja budżetowa i związane z nią zapowiedzi podniesienia podatków oraz cięć wydatków zaważyły na notowaniach gabinetu Donalda Tuska w październikowym sondażu¹. W ciągu ostatniego miesiąca opinie o rządzie się pogorszyły. Największe niekorzystne zmiany notujemy w ocenach jego polityki gospodarczej.

POPARCIE DLA RZĄDU

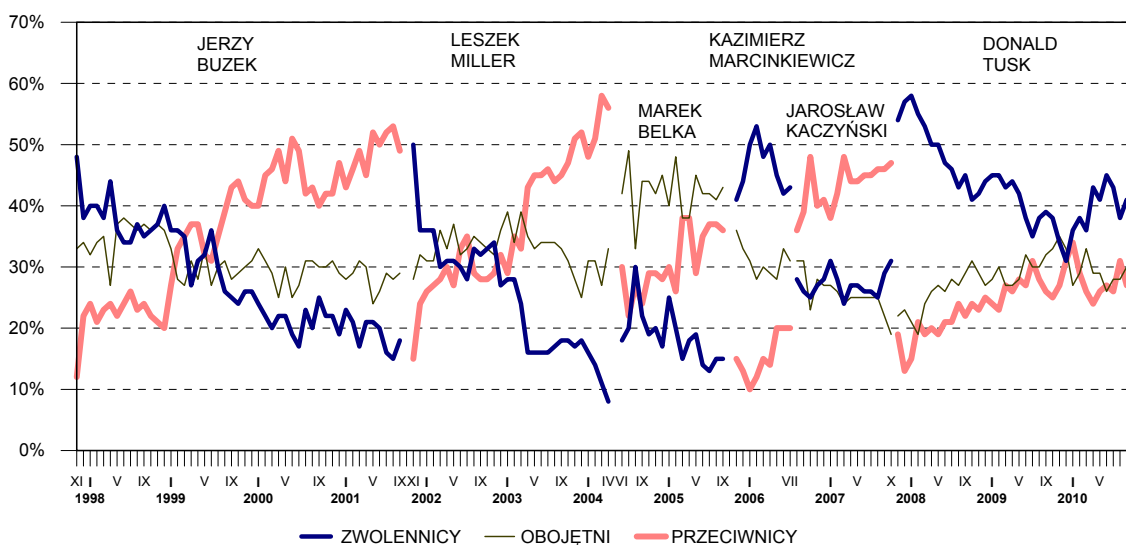
Od września nieco zmniejszyło się społeczne poparcie dla rządu. O 3 punkty (do 38%) spadł odsetek jego zwolenników. Przeciwnych obecnej ekipie rządowej jest 29% ankietowanych (wzrost o 2 punkty). Tak samo liczna (29%) jest grupa osób deklarujących obojętność.

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2009			2010									
	w procentach												
Zwolennicy	38	34	31	36	38	36	43	41	45	43	38	41	38
Przeciwnicy	25	27	31	34	29	26	24	26	27	26	31	27	29
Obojętni	33	35	33	27	29	33	29	29	26	28	28	30	29
Trudno powiedzieć	4	4	5	3	4	5	4	4	2	3	3	2	4

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (245) przeprowadzono w dniach 7 – 13 października 2010 roku na liczącej 1035 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. STOSUNEK DO RZĄDU, NA CZELE KTÓREGO (STAŁ) STOI:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Spółeczno-demograficzne zróżnicowanie stosunku do rządu Donalda Tuska ma w znacznej mierze stały charakter. Nastawienie do rządzącego gabinetu wiąże się z wielkością miejsca zamieszkania i, przede wszystkim, statusem społeczno-ekonomicznym badanych. Rząd ma stosunkowo najwięcej zwolenników wśród mieszkańców dużych miast, liczących powyżej 100 tys. ludności, respondentów z wykształceniem wyższym i średnim, a także wśród osób względnie dobrze sytuowanych (deklarujących miesięczne dochody *per capita* powyżej 1000 zł) oraz określających warunki materialne swojego gospodarstwa domowego jako dobre. W grupach społeczno-zawodowych poparcie dla rządu najczęściej wyrażają przedstawiciele kadry kierowniczej i specjalistów wyższego szczebla, pracownicy administracyjno-biurowi, średni personel, technicy oraz właściciele firm.

Na stosunek do rządu Donalda Tuska wpływa także orientacja światopoglądowa badanych – ich przekonania polityczne i religijność. Deklaracjom poparcia dla rządu sprzyjają centrowe i – zwłaszcza – lewicowe poglądy oraz słabsza religijność. Grupą, w której w kolejnych badaniach odnotowujemy największy odsetek przeciwników obecnej ekipy rządowej, są osoby uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu.

W elektoratach partyjnych rząd może liczyć przede wszystkim na przychyłność sympatyków PO. Więcej jego zwolenników niż przeciwników notujemy także w elektoratach SLD i PSL, przy czym zadeklarowani wyborcy partii Waldemara Pawlaka często wyrażają obojętność wobec współtworzonego przez nią gabinetu. Przeciwnicy rządu wyraźnie dominują wśród sympatyków PiS.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	83	4	13	0
SLD	41	32	27	0
PSL*	36	22	38	4
PiS	10	68	20	2
Niezdecydowani	17	26	49	8
Niezamierzający głosować	24	33	38	5

* Deklaracje sympatyków tej partii należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

W grupie badanych, którzy nie mają wykrystalizowanych preferencji partyjnych, ale deklarują udział w najbliższych wyborach parlamentarnych, oraz wśród niegłosujących nieco częściej notujemy niechęć do rządu niż jego aprobatę. W obu grupach liczną kategorię stanowią osoby dystansujące się do obecnej ekipy.

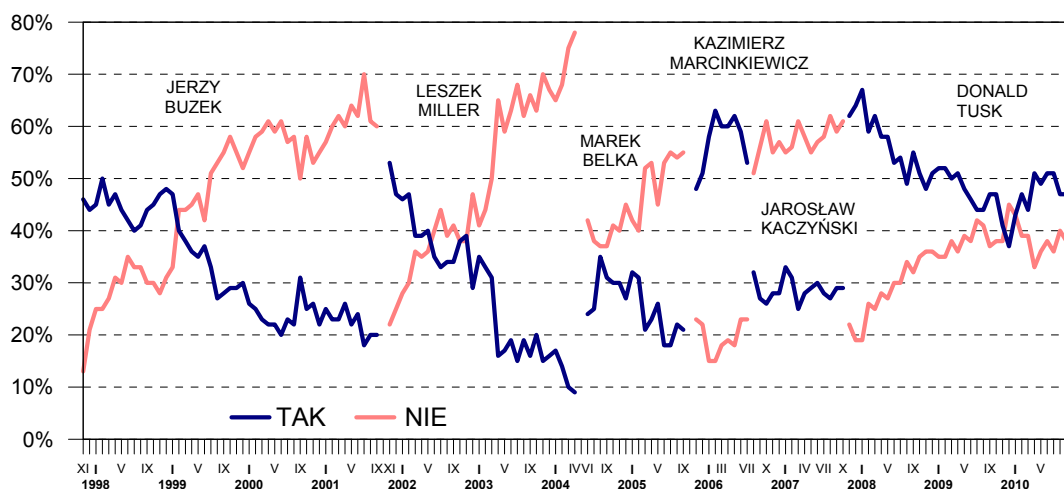
AKCEPTACJA PREMIERA

Minimalnie gorsze niż przed miesiącem są notowania premiera. Zadowolenie z tego, że Donald Tusk kieruje pracami Rady Ministrów, wyraża 46% badanych. Niezadowolonych jest 40% respondentów (wzrost o 2 punkty w stosunku do września).

Tabela 3

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Donald Tusk?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2009			2010									
	w procentach												
Tak	47	41	37	43	47	44	51	49	51	51	47	47	46
Nie	38	38	45	43	39	39	33	36	38	36	40	38	40
Trudno powiedzieć	15	21	18	14	14	17	16	15	11	13	13	15	14

RYS. 2. CZY JEST PAN(I) ZADOWOLONY(A) Z TEGO, ŻE OBECNIE NA CZELE RZĄDU STOI:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Premier – podobnie jak kierowany przez niego rząd – cieszy się największą akceptacją wśród mieszkańców dużych miast, badanych z wyższym wykształceniem oraz respondentów stosunkowo dobrze sytuowanych. Zadowoleniu z szefa rządu sprzyja słaba religijność oraz lewicowe i centrowe poglądy polityczne.

W elektoratach partyjnych Donald Tusk niezmiennie spotyka się z niemal powszechną aprobatą wśród sympatyków PO. Zadowolenie z szefa rządu przeważa także wśród zwolenników SLD. Wyborcy PSL są podzieleni w ocenach: równie często deklarują stosunek pozytywny, co negatywny. Niezadowolenie z premiera wyraźnie dominuje natomiast wśród zdeklarowanych wyborców PiS.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Donald Tusk?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	89	7	4
SLD	50	37	13
PSL*	43	43	14
PiS	14	79	7
Niezdecydowani	36	45	19
Niezamierzający głosować	31	48	21

* Deklaracje sympatyków tej partii należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

O pracy tego gabinetu dobrze wypowiadają się przede wszystkim potencjalni wyborcy PO. Elektoraty SLD i PSL są w swych opiniach bardziej podzielone, przy czym wśród zwolenników ludowców nieco częstsza jest aprobata, a wśród wyborców Sojuszu – krytyka rezultatów działań tej ekipy. Sympatycy PiS w ogromnej większości dezawuuują dokonania rządu Donalda Tuska.

Tabela 6

Potencjalne elektoraty	Oceny wyników działalności rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	87	9	4
PSL*	49	44	7
SLD	37	50	13
PiS	15	81	4
Niezdecydowani	26	48	26
Niezamierzający głosować	26	51	23

* Deklaracje sympatyków tej partii należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

Badani niemający określonych preferencji partyjnych, a także niezamierzający głosować w najbliższych wyborach parlamentarnych częściej źle niż dobrze oceniają skuteczność działań rządu.

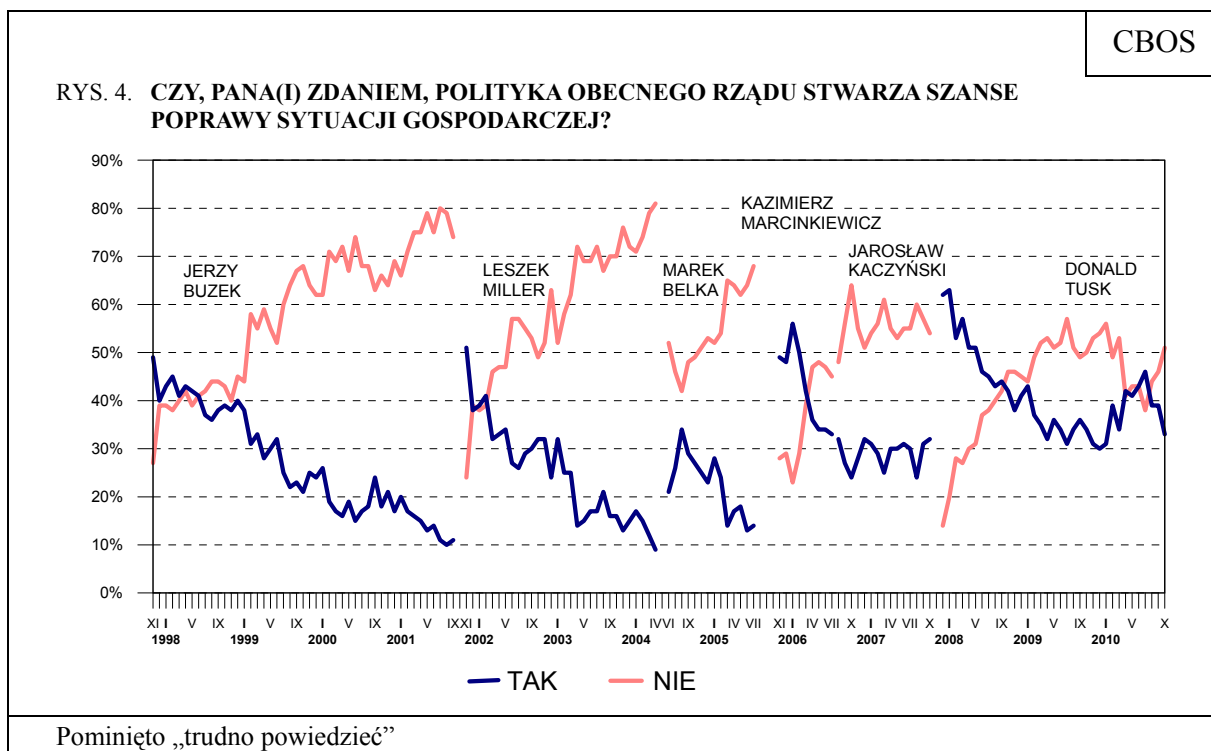
OCENY POLITYKI GOSPODARCZEJ RZĄDU

Wyraźnie niekorzystne zmiany zaszły w ocenach polityki gospodarczej obecnego rządu. O 6 punktów (do 33%) zmalała od ubiegłego miesiąca grupa respondentów z optymizmem oczekujących jej efektów. Ponad połowa badanych (51%, o 5 punktów więcej niż poprzednio) nie wierzy w to, że polityka urzędującego gabinetu przyczyni się do poprawy sytuacji gospodarczej w kraju.

Tabela 7

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej ?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	2009			2010										
	w procentach													
Tak	34	31	30	31	39	34	42	41	43	46	39	39	33	
Nie	50	53	54	56	49	53	41	43	43	38	44	46	51	
Trudno powiedzieć	16	16	16	13	12	13	17	16	14	16	17	15	16	

Stosunkowo najlepiej politykę gospodarczą rządu oceniają ludzie młodzi: do 24 roku życia, mieszkańcy dużych miast, badani z co najmniej średnim wykształceniem oraz osoby stosunkowo dobrze sytuowane. W jej skuteczność wątpią najczęściej rolnicy oraz bezrobotni.

W elektoratach partyjnych z optymizmem oczekują efektów polityki gospodarczej rządu Donalda Tuska zwolennicy PO. Wątpliwości w tej sprawie mają potencjalni wyborcy pozostałych głównych ugrupowań sceny politycznej: PiS, SLD i PSL.

Tabela 8

Potencjalne elektoraty	Oceny polityki gospodarczej rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	72	19	9
SLD	34	58	8
PSL*	22	58	20
PiS	11	79	10
Niezdecydowani	20	53	27
Niezamierzający głosować	18	60	22

* Deklaracje sympatyków tej partii należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

Badani niemający sprecyzowanych preferencji partyjnych oraz bierni politycznie także na ogół sceptycznie odnoszą się do możliwości poprawy sytuacji gospodarczej w wyniku działań obecnego rządu.

Październik przyniósł pogorszenie notowań gabinetu Donalda Tuska. Niekorzystne dla rządu zmiany zaszły przede wszystkim w ocenach jego polityki gospodarczej, co wynika najprawdopodobniej z obaw przed społecznymi skutkami planów ratowania finansów publicznych. Obawy te w mniejszym stopniu przełożyły się na poparcie dla rządu, samego premiera oraz na ogólne oceny efektów pracy tego gabinetu. Wydaje się, że istniejące okoliczności polityczne, a więc brak atrakcyjnej – dla szerszej publiczności – alternatywy dla obecnej koalicji rządowej nadal pozostaje czynnikiem przeciwdziałającym większemu spadkowi notowań rządu. Ponadto można przypuszczać, że energicznie podjęta przez rząd i premiera „walka z dopalaczami” (niezależnie od jej faktycznej skuteczności w dłuższym okresie) została dobrze odebrana przez społeczeństwo i policzona rządowi „na plus”, co także zapobiegło prawdopodobnie bardziej wyraźnej stracie wizerunkowej gabinetu Donalda Tuska.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1

		Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do rządu Donalda Tuska? Czy jest Pan(i) jego:				Liczba osób
		zwolennikiem	przeciwnikiem	czy też Pana(i) stosunek do obecnego rządu jest obojętny	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		38	29	29	4	1029
Płeć	Mężczyźni	40	30	26	4	490
	Kobiety	36	28	32	3	539
Wiek	18-24 lata	38	22	36	4	135
	25-34	40	23	34	2	186
	35-44	42	32	23	3	155
	45-54	40	29	28	3	184
	55-64	38	29	28	5	181
	65 lat i więcej	30	38	26	6	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	27	37	5	388
	Miasto do 20 tys.	39	34	24	3	137
	20-100 tys.	37	29	29	5	197
	101-500 tys.	47	26	25	2	168
	501 tys. i więcej mieszk.	49	34	17	1	139
Wykształcenie	Podstawowe	23	33	39	5	261
	Zasadnicze zawodowe	33	32	31	4	264
	Średnie	45	27	25	3	347
	Wyższe	55	23	18	3	157
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	56	23	17	3	88
	Średni personel, technicy	48	31	20	2	42
	Pracownicy adm.-biurowi	60	22	16	2	60
	Pracownicy usług	36	27	31	6	65
	Robotnicy wykwalifikowani	26	28	43	2	123
	Robotnicy niewykwalifik.	32	29	37	2	57
	Rolnicy	26	30	42	2	44
	Pracujący na własny rach.	57	30	13		45
Bierni zawodowo	Renciści	42	28	26	3	63
	Emeryci	32	34	28	6	228
	Uczniowie i studenci	41	22	33	4	70
	Bezrobotni	31	36	29	4	101
	Gospodynie domowe i inni	38	23	33	5	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	40	31	24	5	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	27	30	3	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	48	24	26	2	235
	prywatnym gosp. rolnym	26	25	45	4	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	29	33	35	4	159
	501-750	24	34	37	5	158
	751-1000	33	34	32	1	188
	1001-1500	53	25	19	2	181
	Powyżej 1500 zł	55	25	17	4	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	33	37	8	148
	Średnie	36	32	29	3	448
	Dobre	46	25	26	3	433
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	49	25	3	52
	Raz w tygodniu	35	31	29	4	466
	1-2 razy w miesiącu	36	23	37	5	194
	Kilka razy w roku	46	27	24	3	210
	W ogóle nie uczestniczy	47	25	26	2	108
Poglądy polityczne	Lewica	47	24	26	3	188
	Centrum	42	25	31	3	315
	Prawica	38	40	20	2	331
	Trudno powiedzieć	24	23	44	9	196

Tabela 2

		Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że obecnie na czele rządu stoi Donald Tusk?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		46	40	13	1029
Płeć	Mężczyźni	49	39	11	489
	Kobiety	44	41	15	540
Wiek	18-24 lata	52	40	8	135
	25-34	50	35	15	185
	35-44	47	42	11	154
	45-54	51	35	14	187
	55-64	45	40	15	179
	65 lat i więcej	37	49	14	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	43	16	386
	Miasto do 20 tys.	44	41	16	137
	20-100 tys.	47	39	15	197
	101-500 tys.	53	35	11	168
	501 tys. i więcej mieszk.	57	40	4	140
Wykształcenie	Podstawowe	31	50	18	261
	Zasadnicze zawodowe	42	44	14	265
	Średnie	54	35	11	346
	Wyższe	62	30	8	157
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	64	26	9	88
	Średni personel, technicy	62	26	13	42
	Pracownicy adm.-biurowi	56	33	10	60
	Pracownicy usług	61	31	9	67
	Robotnicy wykwalifikowani	35	48	17	123
	Robotnicy niewykwalifik.	36	47	17	57
	Rolnicy	39	43	18	44
	Pracujący na własny rach.	56	35	9	45
Bierni zawodowo	Renciści	51	32	17	64
	Emeryci	38	47	15	226
	Uczniowie i studenci	56	33	11	70
	Bezrobotni	40	49	11	100
	Gospodynie domowe i inni	38	51	11	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	38	11	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	54	34	12	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	54	34	12	237
	prywatnym gosp. rolnym	38	37	25	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	40	48	12	157
	501-750	29	49	23	157
	751-1000	40	44	15	189
	1001-1500	58	34	8	181
	Powyżej 1500 zł	68	26	6	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	47	23	147
	Średnie	41	47	12	448
	Dobre	58	31	12	433
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	55	13	53
	Raz w tygodniu	45	42	13	463
	1-2 razy w miesiącu	44	42	15	194
	Kilka razy w roku	52	35	13	210
	W ogóle nie uczestniczy	54	34	12	108
Poglądy polityczne	Lewica	58	33	9	187
	Centrum	51	36	13	315
	Prawica	45	49	6	330
	Trudno powiedzieć	32	39	29	198

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Donalda Tuska od czasu objęcia przezeń władzy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		42	44	14	1030
Płeć	Mężczyźni	46	44	10	491
	Kobiety	39	43	17	540
Wiek	18-24 lata	52	35	13	135
	25-34	46	40	14	185
	35-44	42	44	14	155
	45-54	46	39	16	187
	55-64	40	48	11	181
	65 lat i więcej	31	53	16	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	43	19	388
	Miasto do 20 tys.	38	48	14	136
	20-100 tys.	43	42	15	197
	101-500 tys.	50	42	8	168
	501 tys. i więcej mieszk.	50	45	6	140
Wykształcenie	Podstawowe	30	51	18	262
	Zasadnicze zawodowe	40	47	13	265
	Średnie	48	39	14	346
	Wyższe	53	37	9	157
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	54	33	13	88
	Średni personel, technicy	58	38	4	42
	Pracownicy adm.-biurowi	50	38	12	60
	Pracownicy usług	51	39	10	67
	Robotnicy wykwalifikowani	37	50	13	123
	Robotnicy niewykwalifik.	32	48	20	57
	Rolnicy	29	52	19	44
Pracujący na własny rach.	48	44	8	46	
Bierni zawodowo	Renciści	49	41	10	64
	Emeryci	34	51	15	226
	Uczniowie i studenci	60	25	15	70
	Bezrobotni	37	48	15	101
	Gospodynie domowe i inni	31	39	30	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	40	13	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	37	18	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	50	41	9	237
	prywatnym gosp. rolnym	28	47	24	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	40	46	14	158
	501-750	28	53	19	158
	751-1000	40	46	14	189
	1001-1500	54	37	9	180
	Powyżej 1500 zł	54	34	11	147
Ocena własnych war. mater.	Źłe	23	53	24	147
	Średnie	35	52	13	449
	Dobre	57	32	11	434
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	59	12	53
	Raz w tygodniu	41	45	14	465
	1-2 razy w miesiącu	42	41	17	194
	Kilka razy w roku	46	43	11	209
	W ogóle nie uczestniczy	49	38	13	108
Poglądy polityczne	Lewica	50	41	9	187
	Centrum	48	41	11	314
	Prawica	43	50	7	331
	Trudno powiedzieć	25	40	34	199

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		33	51	16	1032
Płeć	Mężczyźni	38	51	11	490
	Kobiety	29	51	20	542
Wiek	18-24 lata	42	47	12	135
	25-34	35	48	17	186
	35-44	30	56	14	154
	45-54	34	51	15	187
	55-64	34	50	16	182
	65 lat i więcej	27	54	19	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	52	19	389
	Miasto do 20 tys.	33	48	20	137
	20-100 tys.	32	52	15	196
	101-500 tys.	41	49	10	168
	501 tys. i więcej mieszk.	40	52	9	140
Wykształcenie	Podstawowe	25	54	20	262
	Zasadnicze zawodowe	27	57	16	266
	Średnie	40	47	14	346
	Wyższe	43	45	12	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	40	18	88
	Średni personel, technicy	39	55	5	42
	Pracownicy adm.-biurowi	37	53	10	60
	Pracownicy usług	35	52	13	67
	Robotnicy wykwalifikowani	27	55	18	123
	Robotnicy niewykwalifik.	29	48	23	57
	Rolnicy	22	60	18	44
Pracujący na własny rach.	48	46	6	46	
Bierni zawodowo	Renciści	40	43	17	64
	Emeryci	29	53	18	228
	Uczniowie i studenci	51	34	15	70
	Bezrobotni	22	63	15	101
	Gospodynie domowe i inni	29	58	13	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	33	50	17	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	50	12	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	38	47	15	236
	prywatnym gosp. rolnym	22	57	20	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	28	57	14	159
	501-750	23	55	21	158
	751-1000	31	55	14	189
	1001-1500	41	42	17	181
	Powyżej 1500 zł	43	46	12	146
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	57	20	148
	Średnie	26	58	16	450
	Dobre	44	42	14	433
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	61	16	53
	Raz w tygodniu	33	51	16	466
	1-2 razy w miesiącu	32	46	21	194
	Kilka razy w roku	35	53	12	210
	W ogóle nie uczestniczy	39	50	11	108
Poglądy polityczne	Lewica	37	55	8	188
	Centrum	37	49	14	314
	Prawica	36	55	9	331
	Trudno powiedzieć	20	45	35	200